

Mladá věda
Young Science

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 2, ročník 10., vydané v júni 2022

ISSN 1339-3189

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Zbierka známok. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišin, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

Mgr. Jakub Köry, PhD. (School of Mathematics & Statistics, University of Glasgow, Glasgow)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra veřejné ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

REDAKCIA

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

Mgr. Martin Hajduk, PhD. (Banícke múzeum, Rožňava)

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSŠ UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

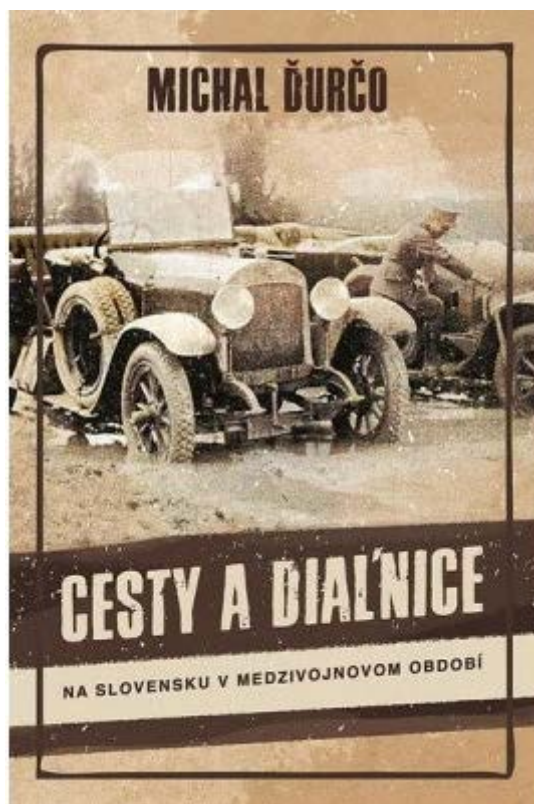
Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

ĐURČO, Michal. 2020. Cesty a diaľnice na Slovensku v medzivojnovom období. Bratislava : VEDA. 230 s. ISBN 978-80-224-1868-3.

Téma výstavby diaľnic na Slovensku je akiste jednou z najdiskutovanejších tém v jeho moderných dejinách, či už na celoštátnej úrovni (v debatách rôznych analytikov a politikov), alebo v rámci jednotlivých regiónov, kde sa dotýka života väčšiny miestneho obyvateľstva. Rovnakou problematikou, ale v období existencie medzivojnového Československa, sa zaoberá aj publikácia historika Michala Đurča. Knihu s názvom *Cesty a diaľnice na Slovensku v medzivojnovom období* vydalo vydavateľstvo SAV v roku 2020 a z hľadiska jej štruktúry predpokladám, že sa jedná o pôvodne dizertačnú prácu, ktorej cieľom bolo podľa autora „vysvetliť a pochopiť transformáciu cestnej siete na Slovensku“ v období medzi rokmi 1918 – 1939.

Text knihy je rozčlenený do piatich základných kapitol. V prvej kapitole s názvom *Teoreticko-metodologické východiská* autor podrobnejšie charakterizuje predmet svojho výskumu, venuje sa základnej terminológii, teoretickým konceptom a predstavuje použitý archívny materiál a odbornú literatúru. Druhá kapitola s názvom *Formovanie systému modernej cestnej siete (18. st. – 1918)* je akýmsi rozšíreným úvodom do problematiky, pričom jej súčasťou je aj štúdia o vývoji dopravných spojení medzi územím Slovenska a Moravy. Autor v nej vysvetlil, ako vznikala a fungoval systém, ktorého vybrané prvky (napr. uhorský cestný zákon I./1890) boli v platnosti aj po roku 1918. Jadro publikácie následne reprezentujú tretia, štvrtá a piata kapitola. A hoci sa autor rozhodol pre ich chronologické rozčlenenie, ktoré zrozumiteľne odôvodnil, myslíme si, že ide o tak trochu

pohodlné riešenie a vhodnejšie by bolo uplatniť o trochu kreatívnejší prístup. Celá publikácia totiž sama osebe pôsobí pomerne moderne, a to nielen svojou témou, ale aj použitým jazykom a spracovaním. Tretia kapitola s názvom *Obdobie konsolidácie infra-systému (1918–1928)* čitateľa bližšie oboznamuje s etapou stabilizácie nového československého štátu, ktorý sa musel veľmi rýchlo vysporiadať nielen s diskontinuitou úradníkov a novou organizačnou štruktúrou, ale zákonite aj so zmenami v oblasti dopravnej politiky. Autor v nej vysvetľuje, v akom hospodárskom a sociálnom kontexte je túto problematiku nevyhnutné vnímať. Bližšie analyzuje udalosti, ktoré sú spojené s vojnou s Maďarskou republikou rád, a tiež zachytáva aký dopad mali tieto udalosti na tvorbu samotného plánu prestavby cestnej siete na Slovensku a Podkarpatskej Rusi. Na príklade prípadovej štúdie stavby tzv. Masarykovej cesty je

čitateľovi predstavený detailný prípad, ako a s akými prekážkami bol daný plán zavádzaný do praxe. Posledná stať tretej kapitoly je venovaná rozboru činnosti fondu financujúceho prestavbu ciest pre potreby automobilovej dopravy. Štvrtá (*Obdobie „demokratizácie automobilizmu“ 1928–1939*) a piata (*Československá diaľnica 1925–1939*) kapitola sa obe sústreďia na vývoj predmetnej problematiky v 30. rokoch 20. storočia, pre ktoré bol charakteristický rastúci vplyv vedeckých a regionálnych aktérov pri formovaní štátnej dopravnej politiky. Na Slovensku to bolo okrem Obchodných a priemyselných komôr najmä regionalistické hnutie. Jeho vplyv v tejto otázke autor rekonštruoval na príklade Národohospodárskej župy stredoslovenskej a jej predstave o sprístupnení Tatier pre autoturistiku. Na príklade stavby cesty z Podkriváňa do Starej Huty zase zhodnotil stav plnenia plánu magistrál z roku 1920, ale aj boj s pokrízovou nezamestnanosťou. Snahy o komplexné riešenie dopravného problému nakoniec vyvrcholili zriadením Československej cestnej spoločnosti a tiež návrhmi na výstavbu tzv. národnej cesty, čiže akéhosi československého variantu diaľnice podľa nemeckého vzoru.

Publikácia mladého historika Michala Ďurča svojím zameraním pomáha priblížiť pomerne málo spracovanú problematiku z dejín Slovenska. Autor text vhodne doplnil obrazovou prílohou, a hoci je podľa nášho názoru jeho rozčlenenie zbytočne predimenzované (180 strán je tu rozdelených až do 5 kapitol a tie následne do množstva podkapitol, resp. statí), rozhodne stojí za prečítanie každému záujemcovi o dejiny Slovenska v medzivojnovom období.

Mgr. Martin Hajduk, PhD.

Autor je absolventom doktorandského štúdia, odbor slovenské dejiny na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove. V súčasnosti pôsobí ako kurátor fondov História II (po roku 1918) a Militárie v Baníckom múzeu v Rožňave. Vo svojej odbornej činnosti sa primárne venuje dejinám Československa v medzivojnovom období.